

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	4 Korona
Fél évre	2 Korona
Negyed évre	1 Korona

VEGYES TARTALMU HETILAP MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl

Az iskolai év végén.

Nagy szó a tanuló ifjuság életében „az iskolai év vége.”

Lázás mohósággal várja ép úgy a magasabb iskola látogatója, mint az elemi iskolák növendéke a pillanatot, melyen a muzsák termeinek ajtai két hónapra bezáratnak.

Ezen pedig nincs mit csodálkoznunk, s nem is csodálkozhatunk, ha fontolóra vesszük, mekkora iga nyomja a tanulót, nagyot egyaránt a kis deákkal. Abban a pillanathban, mikor a gyermek átlépi az iskola küszöbét, rá nézve vége szakadt az arany kornak: terhet, igát vesz a vállára, melyet változatos alakban czipel az élet nagy iskoláján keresztül addig, míg a halál le nem veszi azokat a vállairól.

Ez így volt, van s lesz. Ez kérelhetetlen törvényünk, mely alól felmentés nem adatott még halandónak. Munkára, szenvedésre született s születik Ádám minden maradéka.

De a mai időben felkinálkozó munka és szenvedés, s a mult idők bajai közt eltérést kétség kívül találunk.

Ma többet dolgozunk, többet küzdünk, mint apáink; ma minden állásbeli ember le van terhelve — a roskadásig — azon érdekből kifolyó munkával, melyet az emberi társadalomban képvisel.

A létért folyó küzdelem eddig nem látott vehemenciával nehezedik az emberek vállaira, s mégis, bár a szántó-vető éjt nappalá téve nehéz munkát végez, alig van látszata s eredménye izzasztó fáradozásának; az ipar képviselője is érvényesülni akar s arca verejtékével kétszeres munkával iparkodik beszerezni úgy maga, mint családja számára a mindennapi kenyeret, sokat kell dolgoznia kis darab ke-

nyérért; a tanult embertől, a hivatalnoktól erejét meghaladó munkát kíván a társadalom, sok tudást, lélekölő munkát várunk tőle oly csekély fizetésért, mely a tisztességes megélhetést sem biztosítja neki s családjának.

És sajnos e nagy iga kezdődik a mai kor emberén életének hatodik évében. Ekkor lép a Múzsák szent falai közé. S ha vesszük a tárgyalmazt, mit a szorgalmi év folytán még a kis tanulónak is megemészteni kell, önkéntelenül felkiáltunk: hova lesz a gyermekkori játsziság, az ifjúkori vidámság, ha oly nagy terhet rovník a nemzet virágaira, minőt a mai iskoláztatási rendszer ró a fejletlen generációra?

Az életkedv már lassan kivesz az emberekből, a kedélyességet, a vidámságot, a humort, a létért folyó küzdelem már-már leszoritja azon magaslatról, mely pedig azokat méltán megilleti.

Odajutottunk ma tényleg, hogy az iskolás gyermek, a földmivelő, iparos, a tanult ember az ezer és ezer gond lidércz nyomása alatt nyög. A vidámság erőltetett, az iskolás gyermeknél csak akkor nyilatkozhatik meg, ha kissé túl teszi magát azon felelőségen, mit az iskola ró rá; a polgár vidámsága, jó kedély hangulata szinte erőltetett, s legfeljebb borközi állapotban kerül a napi gondok tömkelegéből a felszínre.

Nagy iga és idegesség ezek jellemzik a mai kort. Ily nagy igát vonnak, — igen természetes — a mi kis deákaink is. Daczára ennek, a mult hó végén s a jelen hó elején megejtett évről vizsgák gyönyörűséggel tölték el a szülőket és iskolabarátokat. Röviden szólva, tanulóink kitünő vizsgát tettek ez idén is, s e dicséret méltán száll vissza azon derék tantestületre, melyet sikeres munkásságáért csak tisztelni tanultunk a multban, s sokra becsülni a jelenben.

R . . .

Önálló iskola-e a népiskola? ha igen, szükséges-e annál az V. és VI. osztály felállítására?

Haladnunk kell.

A természetben nincs megállapodás. Haladást észlelünk mindenfelé, minden irányban, az emberi elme, mely isteni szikra, törekszik a tökéletesség felé, avagy tudunk-e oly dolgot, avagy oly intézményt, melyről elmondhatnánk, hogy végcélja nem az összes emberiségnek javát célzó törekvés ne volna?

Haladást látunk a kormányzat minden ágában, a tanügy, a kereskedelem, a földmivelés, igazságszolgáltatás, bel- és külügy, katonáskodás, intézetek alapítása, nagyszivü embereknek alapítványai mind azt mutatják s hangoztatják, mi a XX. századnak kell hogy jelszava legyen: „Istenben bizva, az összességnek javára csak előre!”

Minden intézményt örömmel kell fogadnunk, de különösen azt, mely a szellem kiképezetésére irányul, tehát első az iskola, mire a mai korban kiváló gondot kell fordítanunk, kiváló sulyt kell fektetnünk, annyival is inkább, mert a jelenkor az, mi minden utat és módot felhasznál arra nézve, hogy amennyire csak lehet a tanulatlan, iskolába nem járó elemeket magával ragadja, sodorja és saját érdekeinek kivetelésére felhasználhassa, nem törődve azal, hogy ennek hatása káros-e magára az államra, káros-e embertársaira, avagy azon községre is, melyben lakik, melyben gyermekéveit töltötte el, melynek boldogulása, előbbre menetele pedig kellene, hogy szíven feküdne. Mi tanítók, kik a nép gyermekeivel töltjük el Isten által számunkra kiszabott időnket, tapasztalhatjuk, hogy a család mily elemekkel szolgál az iskolának, látjuk, tapasztaljuk 4 évi munkálkodásunk, fáradságunk után is azt, hogy a jóra, a szépre, a nemesre, a minden szóra hajló gyermekek ritkaságok, sőt vannak köztük becsületet nem tudók, istenkáromlók, hazugok, alattomosak, mások vagyonát eltulajdonítók, tehát kicsiben tolvajok is. 1-4 évi munkálkodásunk nem volt elegendő arra, hogy ilyen s hasonló hibáktól letudtuk volna őket szoktatni, nem, mert

munkának tető nélküli, nem egész, s mert a környezet, a család sem irtózik, óvakodik az ily hasonló dolgoktól, mert nincs teljesen a szellemi műveltség fokán, hogy ily rut hibáktól önnön magát és családtagjait óva intené. Ha egy kis csemetét nem gondozunk, mindaddig, míg annak irányával megelégedve nem vagyunk, ha a bajt orvosolni, mely pusztítólag hathat az egész életre, félbeszakítjuk, fáradozásunk semmis lesz, a kívánt gyümölcsöt nem fogja megteremni.

E kedves haza minden hü fiának elengedhetlen kötelessége, hogy pontosan ismerje mindazokat a jogokat, melyekre fenálló törvényeink értelmében igényt tarthat. De a jogok mindig kötelességekkel is járnak, hogy tehát valaki kötelességeinek eleget tehessen, mindennek előtt ismernie kell azokat, az pedig hogy mindenki teljesítse a maga polgári kötelességeit, annyira fontos, hogy ezen alapszik egész társadalmi és állami fenállásunk. Mi tanítók, tanításunk gyümölcse gyanánt megfelelő alkotmányos cselekedeteket várunk és ezek csak közvetve az érzelmekből, közvetlen pedig az akaratból származhatnak, nem kell tehát megelégednünk csak ismeretekkel, hanem e mellé az alkotmányos érzület és akarat kifejlését is céljaink körébe kell vennünk. A valódi alkotmányos szellem csak összhangzó alkotmányos nevelés által lesz elérhető, a szülőház összhangzatosan működék össze az iskolával és jókorán tiszteletet és kegyeletet csepegtessen az alkotmányos élet mindenemű tényezői alkotásai iránt.

Csak hogy ezen megszívlelendő dolgok fél, avagy kétharmadrész munka által elérhető nem lesz. Mit kell tennünk? Szakítani kell a régi vaskalapossággal, a régi nembánomságból ki kell ábrándulniok nem csak a jövő nemzedék, hanem az édes haza érdekéből is, mert „itt élünk és halunk kell!“

A nép gyermekeit tanítjuk a népis kolában, azok számára van az felállítva, azokért áldoznak egyesek, községek és az állam milliókat, ne csak tanítsuk hát őket, hanem gyurjuk át úgy, hogy legyen akaratjuk Istenért, hazáért, királyáért és minden nemes dologért, mi a köznek hasznára válik, lelkesülni tudni és áldozatot hozni.

Ime, mily szép, mily magasztos kötelesség a népiskola kötelessége. De sajnó a szívem, valahányszor halom a népiskola kicsinylését, nem annyira az fáj lelkemnek, hogy ezen iskolák tanítóit állítják bünbakul minden okok előállításánál, hanem fáj az, hogy még a műveltebb osztály között is akad olyan merész állító, ki fennen hirdeti azt, hogy a népiskola csak a felsőbb osztályok előkészítésére való s nem önálló, az életre előkészítő „népiskola.“ Hiszen könnyű azt állítani, beszélni, de bebizonyítani képtelenség annyival is inkább, mert ha a népiskola fejlődésének történetét olvassatjuk, de ha olvassuk édes hazánk történetét, avagy a világtörténetet, azokból azon meggyőződésre jutunk, hogy a népnek iskolája már a régi időktől fogva körülírt praecizirozott czélú önálló iskola volt.

A régi nemzeteknél s itt nálunk is tekintetbe véve a sok s mondhatjuk folytonos hadakozást, a népvándorlást, a folyton új haza keresést, a népiskolának czélja volt embert nevelni s az embert az erkölcsi eszmékkel összhangba hozni. Az új népiskola feladata: a vallás erkölcsi alapon az igaz hazafi nevelés, megismertetni, bevezetni látogatóit a nemzeti géniusz alkotásaihoz, azért, hogy abból hitet, honszerelmet merítsen s az egész ember nemzeti jelleget, erőt vegyen belőle.

Hogy a nép alkotmányos jogait, a költészetet, a művészetet, a sajtóterméket, szóval a szép, nemes izlésre áldólag ható dolgokat megértse, mindazokat nemzetének, édes hazájának és önnömagának hasznára

fordithassa, a népiskola látáskörébe kell hogy tartozzék, vagyis kell, hogy ezen kulcsot a népiskola kezéből ki ne eressze, mert akkor csakugyan feladatának igazi magaslatára nem fog állani, mert akkor bele esik ismét azon nagy hibába, miben a régi népiskola volt, hogy t. i.: „Az Isten megmásithatlan akaratában megnyugvó jobbágyokat fog nevelni“, már pedig az egy a szolgasággal.

Midőn a szabadságért szomjazó dicső francia nemzet a százados jobbágyosság terhes lánczait lerázta magáról s szárnyat kapott, kitűzte a népszabadság lobogóját, az igazi népiskolának fundamentumát azzal a dicső mondással veti meg: „Minden polgárnak kötelessége tanulni és felvilágosultnak lenni“

A hol pedig ezen elv gyökeret vert, a hol megfogamzott, ott a nép, az Isten adta nép, jólétben, egészséges alapon nyugvó államot tart fenn.

Mi tette nagygyá nagy Németországot? Kiváló népiskolái Nagy-Británia, Hollandia, Dánia, Belgium, Svéd és Norvégország szabadság szerető népe jó létnek örvendenek és ezen jó létnek alapja, kutforrása a modern népiskola. Mit szólunk a jégmezős sziklástalajú Svájcra? a hol koldus nincs; ott a népiskola közös jog, de közös kötelesség is, ott a köztársaság nem türi meg, hogy egyetlen tagja is tudatlanul éljen vagy haljon meg, ott büszkeséggel tekint minden polgár népiskolájára, mert tudja, hogy ebben van ereje, mit ha fejleszt, fentart, népe boldog lesz. Az 1868. évi XXXVIII. t. cz. alapját vetette meg a modern magyar népiskolának, melynek szerzője a halhatatlan emlékü báró Eötvös József akkori fenkölt szellemű kultusz miniszterünk Európa művelt államai sorába léptette Magyarország tanügyét. Ezen törvénycikk kompromisszum az egyház és állam között és ez így helyes, mert a népiskola kell hogy a vallás-

TÁRCZA.

Egyről-másról.

Gróf Bethlen Domokos.

I. Miklós czárnak 1851-ben, Bécsben léte alatt bemutaták Bethlen Domokost is. A gróf fényes diszmagyarba öltözött hatalmas alak, feltűnt a czárnak. Megszólításra méltatta:

- Milyen állást foglal el.
- Semmilyen, felség.
- De szolgál?

— Csak magamnak, felség, felelt a büszke magnás, nagy ellentétjéül annak, a mit Világos után Paskijevics herczeg írt a czárnak: Magyarország felséged lábánál hever.“

A pályafutás.

Ürményi József, a tolnai volt főispán, 1848-ban nem tartozott a szabadelvűek közé, de aztán a Bach-rendszert annál erősebben gyűlölte.

Egyszer a nemzeti kaszinóban a helytartóság nem rég kinevezett alelnökét, Augusz Antalt szidta.

— De hiszen főispán korodban magad neveltél! jegyezte meg valaki.

— Hát tehetek én róla, förmedt föl Ürményi, hogy azt, a kit én komornyiknak nevelttem, most megtették a helytartóság fejének!

A marseillei kikötőben.

Kossuth, mintán megszabadult Kiutahiából, a Mississippi nevű amerikai gőzösön Párizson át Angolországba utazik. A marseillei préfet azonban nem láttamozta utlevelét, sőt a kormány rendeletére ki is utasította a városból Kossuthot, ki már megszállt volt egy vendégfogadóban.

A nagy menekültnek tehát vissza kellett térnie az amerikai hajóra. Ez a hír fellázította Marseillet.

A fogadóból a kikötő felé hajtató Kossuthot hatalmas éljenzéssel kísérte a tolongó nép; mikor a gőzösre szállott, már ezrek tüntettek a parton, este pedig hiába tiltotta el a rendőrség, lampionos csónakok százai lepték el a vizet a vasmacsán álló Mississippi körül.

Kossuth a kapitányi hidon állva oly gyújtó beszéddel köszönte meg a tüntetést, hogy a francziák lelkesedése valósággal félelmes alakot öltött.

Egyszerre kibálni kezdenek:

— Segítség! Valaki beleesett a tengerbe!

Valóban egy ember uszott a vízben a csónakok között. De nem a part felé igyekezett, hanem ki a tengernek és hiába nyujtottak utána a ladikokból evezőket, hiába dobáltak neki kötelet, parafa karikát, nem nyult semmihez. A sokaság nem tudta elgondolni, mi a szándéka? Ongyilkos nem lehet, mert vígan uszik. Véletlenül sem esett a tengerbe, mert akkor nem be, hanem ki törekednék. Hát fürdik? Este, ruhástul!

Az ember végre eljutott a Mississippi lépcsőjéig. Itt tíz matrózkéz ragadta nyakon. Egy perc és főt állt a kapitányi hidon, a tengerésztsztek és Kossuth előtt. Kék munkásruhájából vastagon csurgott a sós lé a deszkára.

A kapitány rá mordult:

— Hát gyerek maga, hogy beleesett a tengerbe?

— Nem estem én a tengerbe!

— Hát öngyilkos akar lenni?

— Eszem ágában sincs nekem az öngyilkosság.

— Akkor hát bolond. Mert józanesszű ember ilyen fürdőt nem vesz.

— Nem akartam én fürödni.

— Hát akkor mit akart?

A csuron víz ürge-ember méltósággal felelte:

— Kezet akartam szoritani Magyarország kormányzójával, Kossuth Lajos urral. A szárazföldön nem juthattam hozzá. Hát most itt vagyok!

Minden szem megfényesedett valamitől. Kossuth némán nyujtotta kezét a munkás ember felé. Az meg belecsapott, derekasan megrázta és azt mondta:

— Eljen Magyarország! Vesszen Ausztria!

E pillanatban a hajóhoz koppantak a parti csónakok. A zubbonyos ember lefutott a hágesón és beleugrott egybe.

— Legalább a nevét mondja meg, uram! kiáltotta utána Kossuth.

— Jonqueville varga! hallatszott az éjszakából.

szos érzet, de e mellett a nemzeti nyelv, szokások, erkölcsök tenyésztő helye és őre legyen; minélfogva: „A népiskola oly iránytű kell, hogy legyen, mely egyik sarkával mindég a mindenség Istenére a mindennek alkotójára, a másikkal a tüzhely isteneire mutat,“ mi által az igaz vallásosság Isten szeretet mellett, a haza szeretetre, vallásos érzés mellett a hazafias érzésre serkent és buzdít.

Mostani fenkölt szellemü Dr. Wlasits Gyula kultusz miniszterünk ezeket megszívvelve a haza és annak polgárai érdekében a népiskolák számát tetemesen szaporította, azok államosítását a kormány és erkölcsi testületek egybehangzó egyezése mellett létesíti és mindezeket pedig tetőzi azzal, hogy a népiskola 6 osztályúvá fejlesztessék, egészszé tétessék, rendeletben kiadta.

Ha tehát ezeket az intézkedéseket látjuk és a fentebb felhozott érveket figyelembe se vesszük, hogy lehet azt állítani, hogy a népiskola kiegészítője a felsőbb iskoláknak? Nézzünk bele az 1896/97. évi tanügyi statisztikába, mit látunk? az összes középiskolába járt — a polgárit is ide számítva — 99 ezer tanuló, míg ellenben a mindennapi népiskolába 2 millió, az ismétlőiskolát pedig 600000 tanuló látogatta.

Most már azt a nagy embertömeget, melynek hasonlíthatatlanul nagyobb része semmiféle felsőbb iskolát nem fog látni soha, ugyan minek készíti elő a népiskola, ha nem az életnek? Ha az életnek készíti elő, csak önálló lehet, fontosságát pedig az adja meg, hogy a belőle kikerülő milliók tartják fenn a hazát, s az ezrek, kik végznek csak irányítják.

Elismerjük fontosságát mindakettőnek, de ha a népiskola kellőképpen nem oldhatja meg feladatát, vagyis nincsen azon polcra emelve, melyen lennie kellének, az a nagy embertömeg nem hagyja majdan magát a helyes utra tereltetni, nem hallgat

a becsületes, hazafias irányítókra, hanem a lelketlen, a mindig zavarosba halászni szerető izgatónak lesz veszedelmes eszköze, a fennálló társadalmi rend ellen.

Ha csak az is a népiskola fontossága és önállósága mellett nem elegendő érv, nem elégséges ok, a ki még most sem hiszi el a népiskola fontosságát, önállóságát, kapacitálni meddő dolog.

Igaz, felülről jó a világosság! teoriának szép, de az is bizonyos: hol az alap nem jó, az épület biztos nem lehet soha!

A tanítók atyja nagynevű miniszterünk eljárása s a tanügy terén tett eddigi minden munkája igazolja azon megdönthetetlen érvet, hogy az alapnak kell biztosnak lenni, ha pedig az a fő, nem szabad idegenkednünk, nem szabad huzódoznunk az elmondottak után az itteni népiskoláknak fejlesztésétől; sőt minden tőlünk telhető eszközt, módot fel kell használnunk arra, hogy közös erővel, Istenbe vetett bizalommal, népünk gyermekeinek a jövőendő honpolgárok és lányok javára, az életre való tudományok elsajátítása, látkörük és szellemi erejüknek szélesítése, jogaiknak megérthetése céljából, a még hátra levő 1/3- ad része népiskoláinknak az V. és VI. oszt. mihamarabb felállítassék. Csak így, ha ez is felállítatik fogja belátni mindenki a népiskoláknak igazi, megbecsülhetetlen hasznát és látva az azokból ki került tanulók előmenetelét, felfogását, gondolkodásuk módját, kicsinylőleg nem fog a népiskoláról beszélni senki, be fogja látni a haladás útjára gátat vető legnagyobb ellenség is, hogy van a népiskolának missiója, van feladata olyan, ha nem külső, mint a felsőbb iskoláknak; ekkor látjuk majd meg, hogy a népiskola a 12 év betöltéséig mire képes nevelni a haza jövőendő reményeit.

Ha pedig népiskoláink így marad 2/3 részben, vagyis befejezetlenül, az életre való tudományok is hiányosak lesznek, mert a mit már ott tanulhatnának, attól elesnek,

s nem egy kerekded egészet, hanem csak részt kapnak, mi mindannyiunknak, magának a növendék seregnek, az édes hazának, községünknek is kárára válik.

Örömmel üdvözlöm a tanító-testületet a már több ízben, de a közelmúltban hozott határozatáért is, hogy népiskoláinknak fejlesztését, annak 6 osztályúvá tételét, mit itt röviden — jól vagy rosszul — fejtegetni szerencsém volt, proponálta s annak szükségességét nyilvánította.

Egy szívvel, lélekkel a községünk ügyét mindég szívén viselő vezéregyéniségekkel karöltve, a közös érdek szempontjából, siessünk tehát népiskoláinkat egészszé, vagyis 6 osztályúvá tenni, minek koronáját kell hogy képezze a gazdasági ismétlő-iskola.

—y—r.

VEGYESEK.

Ovodai ünnepély.

Csak magasztalólag szólhatunk arról a szépen sikerült ünnepélyről, mely az elmúlt vasárnap június 3-án folyt le az Újvilág ovoda helyiségében, a melyre már hetek óta oly boldog örömmel készültek a kis gyermekek s a melyen a kicsinyek ártatlan örömeben oly szívesen vettek részt a felnőttek és szülők is.

Amint a program előre hirdette az ünnepély délután 3 órakor vette kezdetét a nagyszámban összegyűlt szülők és vendégek jelenlétében.

Falábu Pistike talpraesett kis üdvözlése után kivonultak zászlókkal, zeneszó mellett a kis erdőbe, hol kezdetét vette a

Prottmann és Worafka.

Prottmann von Ostenege ur pesti cs. k. rendőrfőnök volt 1860-ig; Worafka ur meg ugyanaz, 1860-tól fogva. Mind a kető igen tréfás ur volt: csak hogy egyikök sem vette észre ebbéli érdemét.

Megtörtént dolog, hogy Prottmann nem megengedni, hogy egy szépirodalmi lapban kinyomtatassanak egy verset, mely így kezdődött: Elbujdosott az én szerelmesem.

— Jól tudom, mondá a bölcs cenzor, a sopánkodó szerkesztőnek, mit jelent ez az elbujdosott szerelmes; — das ist gewis kein Anderer, als der — Kossuth.

Es a vers csakugyan nem jelenhetett meg.

*

Hát mikor maga elé idézte a Hölgyfutár divatlap segédszerkesztőjét, Tóth Kálmánt és nagy dühösen eléje tartotta az ujságot:

— Sie, Sie... Maguk Rózsa Jándorral konspirálnak!

A szegény fiatal segédszerkesztőnek szeme szája elállott:

— Hogyan gondolhat ilyen képtelenséget a rendőrfőnök ur?

— Semmi tagadás! ordította Herr von Prottmann. Egy szerkesztői üzenetben világosan a haramiavezérrel leveleznek maguk. Itt a hivatalos fordítás, itt meg az eredeti!

Tóth Kálmán álmélkodva pillantott bele a lapba. A szerkesztői üzenetek közt ilyesmi volt:

R. Sándornak. A terv elég jó, de kivitele nehézkes. Különbet várunk öntől.

Fél óra keserves munkájába tellett, megértetni Prottmann urral, hogy ez egy valami novelláról szól, mert a betyárok nem hölgydivatlapokkal szokták közölni a terveiket.

*

Másszor, (írja Tóth Kálmán, ugyancsak a „Hölgyfutár“-ról szólva), egy szerencsétlen vidéki levelező egyéb frázisai közt azt is oda találta írni, hogy egy nemzetnek a nyelve az, a mi a virágnak az illat. Ezért a frázisért négy bürón huzoltak engem keresztül, s ugyanannyi órán dorgáltak és fenyegettek, míg végre megígérttem, hogy jövőre a lapban sohasem lesz semmiféle virágillat, s csak a csillagok és nap sugaraira fogok szorítkozni.

Hát mikor negyven hölgy egy természettudományi kérdésre kitűzött ugyanannyi aranyat, az eldöntést az Akadémiára bizta, s én a hölgyek neveinek közlése után odamertem írni ezt a borzasztóan lázító szót, hogy: „éljen!“

— Was? Sie rufen noch ein „éljen“? mondá a tigris szelidségű Prottmann, a mi katonáink az olasz csatamezőn vérzenek s e rimák (így nevezte előkelő, lelkes hölgyeinket), a helyett, hogy katonai czélokra ajánlanák föl pénzeiket, ezt egyenesen nemzetieskedő demonstrációkra használják.

Alig tudtam sárgafekete-pettyes tigrisemet lecsillapítani, hogy azok a hölgyek a negyven aranyat jó három hónappal a háboru kitörése előtt adták össze, hanem

mi, hirlapírók, az Akadémia késő közlése által, csak most jutottunk a tény tudomására.

A legderekből dolog még is az volt, mikor a Hölgyfutár divatlapot egy novella miatt 3 hónapra betiltották; ebben a novellában a magyar ifju megismerkedik egy tiroli leánnyal, beleszeret s midőn elválnak, így bucsuzik el tőle: „Isten veled, idegen bérczek leánya!“ A budai kormányzóság megállapította, hogy Tirolban nincsennek idegen bérczek. Tirola Gesamtmonarchiához tartozik, s hogy az a főnebi kitétel nem egyéb, mint Ausztria egysege ellen intézett szakadásos támadás. Ezért — mint mondám — a Hölgyfutár három hónapi fölfüggesztésre ítéltetett.

*

A Vasárnapi Ujság egyik számát lefoglalták, mert Irinyi János életrajzában azt mondta a cikk szerzője, hogy mint író. Irinyi is a fiatal Magyarországhoz tartozik, Megczitálják a szerkesztőt s a rendőrfőnök így szól hozzá:

— Micsoda fiatal Magyarország? En nem engedek meg semmi fiatal Magyarországot!

S csakugyan nem is engedte meg.

Másszor meg midőn Jósika Miklós A csehok Magyarországon című regényének második kiadása cenzura alá került, mindennütt kitörölték e szavakat: „a cseh rablók“ és helyébe ezt tették: „a cseh vitézek.“

M. Anekdotaleincs.

vigasság. Szebbnél szebb énekek, versek, szavaltok hangzottak el a csak alig megnyitott ajkáról. Láttuk a kicsinyek arcán az ártatlanság tiszta örömét, melyet oly jól esik szemlélni a gyermeki arcokon, láttuk a szülőknél szemében a boldogság ragyogását, kik gyermekeik ügyessége, okos párbeszédei hallatára oly meglepődtek voltak. A kedves mulatságot bő lakoma, az az elmaradhatatlan „ozsonna“ zárta be, mely után a kis apróságok vigán tértek haza.

Most következett az ünnepély fénypontja, a színelőadás. Őszintén megvalljuk, hogy mi egy érthető és megbocsájtatható fogyatékosokkal telt előadást vártunk, — s legnagyobb meglepetésünkre — gyönyörködtünk egy teljes precizitással előadott darabban. Az „Alom az erdőben“ című tündérvjáték valóban tündériesen sikerült. A csillogó-billogó tündérruhák szinte elragadtak bennünket. Festői látvány volt, mikor Baksay Etelka, mint angyal, aranyos, szép ruhában görögfény mellett megjelent. A közönség soraiból bőven repültek fel a szép rózsacsokrok. Mély érzéssel játszotta az árva leány meghatározó szerepét Gelsy Margitka, ügyesen alakította az uri leány szerepét Falábu Etelka. Igen kedves volt a szép tündérruhában Almásy Mariska, ki mellé méltán sorakoztak a szép tündérek: Fazekas Ilonka, Humay Mariska, „Donovitz Margitka, Falábu Ilonka és a többi apró tündérek.

A bájos tündérvjátékot egy kedves kis vigjáték követte „Egércinczogatás“ címmel, mely, mondhatjuk, nagyszerűen sikerült. A közönség jól mulatott a gyermekek pajkosságán, kik — nem érezvén odahaza a macskát, a papát és a mamát, — a szalonban hét vármegyére szóló felfordulást csaptak. A szereplők ügyessége mindenkit meglepett. Az a kifogástalan előadás, otthonosság és kedvesség, melylyel a kis Gyovai Irén játszotta a pesztonka szerepét, valóban elragadott mindenkit. Megtörtént az, a mit talán városok színpadja sem gyakran lát, hogy a leányka felé a rózsacsokrok egész özöne repült. Igen jól játszotta szerepét Mihály Emmuska is, ki a pajkos uri leányt személyesítette.

Elmondhatjuk, hogy igen élvezetes estét töltöttünk e szép ünnepélyen, melyért az elismerés és érdem egyesegyedül Hevesy Julia kisasszonyt, derék ovónőnkét illeti meg, ki nem sajnálta a roppant fáradságot, melybe a gyermekek betanítása került, csak hogy mi egy estén át jól érezzük magunkat.

— Te Deum. Urnapján volt az iskola gyermekek hálaadó isteni tisztelete a tanév befejezése alkalmából. Ezután tanítóik vezetése mellett részt vettek az Urnapi körmeneten, minek végével osztályaikba vonultak, hol megkapták az iskolai év folyamán tanúsított előmenetelök s er-

köcsi viseletükről szóló bizonylatot. Ez volt utolsó felvonása az 1900—1901-iki tanévnek, s ezzel bezárultak pár hónapra a tanteremnek ajtai.

— **Megnyilt a fürdő.** A tiszai fürdőt alapítók részvénytársasága a hét folyamán átadta fürdőjét a közforgalomnak. A részvényesek és családtagjaik, valamint idegen helyről jövő vendégeik a fürdőt szabadon használhatják a befizetett díjak ellenében. Előre látható, hogy a fürdőház, mint a múlt esztendőben, az idén is sok kellemes szórakozást fog nyújtani. Itt említjük föl, hogy Keresztes János vendéglős, a ki a fürdő kezelésével is megbizva van, legközelebb ünnepélyes fürdő-megnyitási mulatságot rendez, melyre a tiszai halpaprikás bizonyára nagy közönséget gyűjt össze.

— **Nyugdíjazás.** Tudvalévő dolog, hogy Pap Akos községi jegyző, régi súlyos szembajába való tekintettel már december hónap eleje óta nem végezheti hivatalos teendőit s ugyan ezen okból nyugdíjaztatásért is folyamodott. A vármegyei községjegyzői nyugdíjválasztmány, a vizsgálatra fölkért hatósági orvosok véleményének meghallgatása után, jogosultnak találván az előterjesztett kérelmet, Pap Akost, 25 és fél évi tisztviselői szolgálati idő betelével, folyó évi július hó 1-től kezdődő hatálylyal, nyugdíjazta, megállapítván azt, hogy folyamodót évenként 1349 korona nyugdíj illeti meg. Pap Akosban Mindszenti község elöljárósága egyik régi, oszlopos tagját veszíti el, a ki előhaladott korának dacára is még mindig javabéli ember, a munkát is bírja és kedveli, s így föltehetjük, hogy ha szembaja elmúlik, megfelelő más állásban még mindig haszonnal tudja érvényesíteni erős tehetségeit.

— **Vadnay Andor emléke.** A törvényhatósági bizottság legutóbb tartott közgyűlésén foglalkozott néhai, szeretett főispánunk halála következtén előállott helyzet szomorú tényeivel, s ez alkalommal a vármegye közönsége igaz kegyelettel, egyértelműleg elhatározta, hogy a temetésnek összes költségeit sajátjából fedezi; Vadnay főispán emlékét jegyzőkönyvében örökíti meg; az özvegyhez részvétiratot intéz; Vadnay Andor arcképét megfesteti s a kerepeti-uti temetőben levő sir fölött emelendő emlékkő beszerzési költségeire a vármegye területén és az elhunyt jóbarátai körében gyűjtést eszközöl. Aldás legyen e munkán, s áldott Vadnay Andor emlékezeté!

— **Számadás.** A helybeli „Polgári Kör“ által 1901. évi május hó 27-én rendezett népnepélyen belépti díjakból bevételeztetett 407 korona 76 fillér, felülfizetésekből 9 korona 36 fillér, összesen 417 korona 12 fillér. Kiadás volt 357 korona 99 fillér, e szerint tiszta maradvány 59 korona 13 fillér. Felülfizettek: Lövy Gyula 1 korona 60 fillért, Büchler Gábor, Ele-

kes Gizella, Mihály Pál, Pap Akos, Tóth Mihály és Toldy Antal 1—1 koronát, Weisz Simon 70 fillért, Gémes Károly 50 fillért, Schönfeld Dávid 36 fillért és Diamant Jenő 20 fillért. A felülfizetőknek ez uton is köszönetét nyilvánítja az elnökség.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában a „Népünnepély“-ről szóló tudósításunkban a szépségverseny egyik nyertesének nevéni tévedés történt. Ugyanis nem Békésy Mari lett a nyertes, hanem Zombori Roza levelényi leány.

— **Halálozás.** Pacher János községünk egyik tekintélyes polgára, f. hó 6-án d. u. 3 órakor elhunyt. A megholdogult temetése f. hó 8-án ment végbe óriási részvétel mellett. Az elhunytban számos gyermekein kívül, Lipták Jenő ur ipóságát gyászolja.

— **Utépités akadályokkal.** A mindszenti temetőnél megkezdett műút-építés sok tekintetben akadályozza a közforgalmat az által, hogy a kőszállító kocsik, illetve nagy rakományok elfoglalják az utat. Minthogy maga az út olyan keskeny, hogy e bajokon segíteni sem lehet, akár milyen nehézséggel jár is ez az állapot, azt bizony tünni kell mindannyiunknak. Még nehezebb lesz azonban a helyzet akkor, ha a vállalkozók megkezdik az ugynevezett ágyazási munkálatot. Értesülésünk szerint, ebben az időben a hatóság befogja tiltani az építés alatt álló szakaszon az egész kocsiforgalmat oly módon, hogy a tanyák közé induló, vagy onnan érkező kocsik csak a szőlők alatti uton közlekedhetnek.

— **Vakmerő betörést követett el e hó 2-án éjjel két ismeretlen tettes Csáki Miklós helybeli lakos házában.** A rablók a kamarába törtek be, hol a gazdasszony egyedül feküdt, azt megtámadták, kezeit, lábait összekötözték, száját betömték, s elvitték magukkal a párna alatt tartogatott 24 korona készpénzt. A csendőrség és a községi rendőrök a legnagyobb odaadással nyomozzák a tetteseket, eddigelé eredmény nélkül.

— **Nincs munkahiány.** Hála a bekövetkezett kedvező időjárásnak és a hatósági szorgos intézkedéseknek, ma már nem igen panaszkodhatik a szegény ember, hogy munka nélkül kell lézengenie. A múlt héten mintegy kétszáz kubikos kelt utra Komáromba és Sopronba, hol kielégítő, sőt jó keresethez jutottak az illetők. Pár hét múlva itt lesz már az aratás is, mely ismét számtalan dolgos kéznek nyújt foglalkozást.

Csorba Pál takácsmester egy 12—14 éves jól írni és olvasni tudó fiút tanoncznak alkalmaz.

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos.

Weisz Ignác.